

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2016 roku

Sąd Rejonowy w Toruniu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Ewa Lemanowicz - Pawlak

Protokolant: sekr. sąd. Katarzyna Pietrzak

Przy udziale oskarżyciela skarbowego IUS w Toruniu Michaliny Ostrowskiej

po rozpoznaniu dnia 18 kwietnia 2016 roku

sprawy:

M. B. (1) s. R. i U. z domu N.

ur. (...) w miejscowości K.

oskarżonego o to, że:

1)wbrew przepisowi art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług (Dz. U z 2011 r. Nr 177, poz.1054, z późn. zm.) uporczywie nie wpłacał w terminie, tj. do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu/kwartale, w którym powstał obowiązek podatkowy, na rachunek (...) w T. podatku od towarów i usług za IV kwartał 2014r. oraz styczeń i luty 2015r. oraz od kwietnia do grudnia 2015r., przez co uszczuplił podatek od towarów i usług w łącznej kwocie 580.082,00 zł,

tj. o wykroczenie skarbowe z art. 57 § 1 kks

2)wbrew przepisowi art. 44 ust. 1 i art. 44 ust.6 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012r. , poz. 361, z późn. zm.) uporczywie nie wpłacał w terminie, tj. do dnia 20 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, na rachunek (...)w T. podatku dochodowego od osób fizycznych za miesiące: od stycznia do maja 2014r., przez co uszczuplił podatek dochodowego od osób fizycznych w łącznej kwocie 320.466,00 zł,

tj. o wykroczenie skarbowe z art. 57 § 1 kks

3)wbrew przepisowi art. 44 ust. 1 i art. 44 ust.6 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012r. . poz. 361, z późn. zm.) uporczywie nie wpłacał w terminie, tj. do dnia 20 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, na rachunek(...)w T. podatku dochodowego od osób fizycznych za miesiące: od stycznia do kwietnia 2015r., przez co uszczuplił podatek dochodowego od osób fizycznych w łącznej kwocie 344.434,00 zł,

tj. o wykroczenie skarbowe z art. 57 § 1 kks

ORZEKA:

I. oskarżonego **M. B. (1)** uznaje za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów stanowiących wykroczenia skarbowe z art. 57§1kks i za to w myśl art. 50§1kks w zw. z art. 57§1kks i art. 48§1 i 4kks wymierza mu łącznie karę grzywny w wysokości 30.000 (trzydzieści tysięcy) złotych;

II. zwalnia oskarżonego z kosztów sądowych , wydatkami postępowania obciąża Skarb państwa;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. J. kwotę 732 (siedemset trzydzieści dwa) złote powiększoną o należną stawkę podatku VAT tytułem zwrotu kosztów obrony udzielonej oskarżonemu z urzędu.

Sygn. akt II W 78/16

UZASADNIENIE

M. B. (1) prowadził działalność gospodarczą - (...) (...)i z tego tytułu odpowiadał za rozliczenia z budżetem państwa w zakresie należności publicznoprawnych.

M. B. wbrew przepisowi art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług (Dz. U z 2011 r. Nr 177, poz.1054, z późn. zm.) uporczywie nie wpłacał w terminie, tj. do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu/kwartale, w którym powstał obowiązek podatkowy, na rachunek (...) w T. podatku od towarów i usług za IV kwartał 2014r. oraz styczeń i luty 2015r. oraz od kwietnia do grudnia 2015r., przez co uszczuplił podatek od towarów i usług w łącznej kwocie 580.082,00 zł,

Nadto wbrew przepisowi art. 44 ust. 1 i art. 44 ust.6 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012r. , poz. 361, z późn. zm.) uporczywie nie wpłacał w terminie, tj. do dnia 20 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, na rachunek(...)w T. podatku dochodowego od osób fizycznych za miesiące: od stycznia do maja 2014r., przez co uszczuplił podatek dochodowego od osób fizycznych w łącznej kwocie 320.466,00 zł,

M. B. wbrew przepisowi art. 44 ust. 1 i art. 44 ust.6 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012r. . poz. 361, z późn. zm.) uporczywie nie wpłacał także w terminie, tj. do dnia 20 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, na rachunek(...)w T. podatku dochodowego od osób fizycznych za miesiące: od stycznia do kwietnia 2015r., przez co uszczuplił podatek dochodowego od osób fizycznych w łącznej kwocie 344.434,00 zł.

W związku z powyższym do M. B. (1) były wysyłane upomnienia.

(dowód: deklaracja-k. 74

zawiadomienia o naruszeniu przepisów prawa podatkowego k. 1, 6, 18, 19,38,39,

decyzja Naczelnika I US w T.-k. 3-4, 9-11;

listy zaległości k. 76-78, 98-100)

M. B. (1) nie był dotychczas karany sędownie.

(dowód: dane o karalności k. 12)

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w toku postępowania przygotowawczego i przed sądem. Sąd nie dysponował wyjaśnieniami oskarżonego, albowiem postępowanie toczyło się w trybie postępowania wobec nieobecnych.

Fakt, iż oskarżony nie wpłacał w terminie podatków wynikał z dokumentów przedłożonych przez (...) w szczególności z zawiadomień o stwierdzeniu naruszenia przepisów prawa podatkowego.

Czyn zabroniony stypizowany w art. 57 § 1 kks polega na uporczywym niewpłaceniu podatku w terminie przez podatnika. Do przypisania popełnienia tego czynu niezbędne jest więc poczynienie ustaleń w przedmiocie:

- podstawy prawnej opodatkowania i terminu płatności,
- osoby odpowiedzialnej za wpłacenie podatku,

- faktu jego nieuiszczenia w terminie,
- uporczywego charakteru tego działania.

Co do trzech pierwszych okoliczności konieczne jest ustalenie, jaki przepis prawa podatkowego obowiązuje określone osoby czy podmioty do wpłacania podatku i jaki określa termin, a także ustalenia kręgu osób odpowiedzialnych za wykonanie tego obowiązku.

W dalszej kolejności konieczne będzie stwierdzenie, że działanie osób odpowiedzialnych miało charakter uporczywy. W przeciwnym bowiem razie brak będzie jednego ze znamion wykroczenia z art. 57 § 1 kks. Przez „uporczywość” rozumie się zachowanie długotrwałe, powtarzalne, nacechowane złą wolą i nieustępliwością (por. wyrok SN z dnia 27 lutego 1996 r., II KRN 200/95, Orz. Prok. i Pr. 1996, nr 10 oraz postanowienie SA w Krakowie z dnia 13 grudnia 2000 r., II AKz 289/00, KZS 2000, z. 12, poz. 28).

Zgodnie z art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. 2004 r., Nr 54 poz. 535 ze zm.) podatnicy oraz podmioty wymienione w art. 108 są obowiązani, bez wezwania naczelnika urzędu skarbowego, do obliczania i wpłacania podatku za okresy miesięczne w terminie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy, na rachunek urzędu skarbowego, z zastrzeżeniem ust. 2-4 oraz art. 33 i 33b.

Podatnikami są, o czym stanowi art. 15 ust. 1 powyższej ustawy, osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, o której mowa w ust. 2, bez względu na cel lub rezultat takiej działalności.

Dokonując prawnokarnej oceny zachowania sprawcy istotne jest ustalenie, czy w dacie płatności podatku, którego nie uiszczono w terminie, zaniechanie podatnika cechowała uporczywość, a więc nie tylko zamiar niezapłacenia podatku do wskazanej przez ustawę daty, lecz i np. odsunięcie jego uregulowania na dłuższy, bliżej nieokreślony czas. Zatem sposób postąpienia podatnika po uchybieniu temu terminowi, jest ważny dla ustalenia, czy w dniu, w jakim podatek miał być zapłacony, można mówić, że uchybienie terminowi miało cechę uporczywości, czy jedynie była to zwłoka w terminowym regulowaniu podatku. Nie ma przy tym znaczenia, czy chodzi o płatność dotyczącą podatku realizowanego jednorazowo, czy też podatku płaconego w ratach, bądź w formie zaliczek. Zachowanie podatnika mające miejsce po upływie terminu płatności podatku, może wskazywać, czy jego zamiarem w dacie upływu tego terminu było uporczywe niezapłacenie podatku. Uporczywość tę odnosić zaś należy zarówno do sytuacji, gdy podatnik lekceważył terminy płatności podatku rozliczanego zaliczkami czy ratami, jak i gdy nie płacił w terminie regulowanego jednorazowo. O jego zamiarze uporczywego niezapłacenia podatku świadczyć właśnie może długotrwałe nierogulowanie owego podatku, będącego już zaległością podatkową. Może to dotyczyć zwłaszcza np. sytuacji, gdy podatnik, mimo złożenia deklaracji podatkowej i wykazania w niej należnego do zapłaty podatku, nie podejmuje, i to w długim okresie czasu, jakichkolwiek działań w celu uregulowania owego podatku, choć termin jego płatności już minął. Tym samym na gruncie omawianego przepisu, pod pojęciem „uporczywości” rozumieć należy zarówno wielokrotność zachowań sprawcy, jak i jednorazowe jego zachowanie, jeżeli jest ono długotrwałe i mimo że ma miejsce już po terminie płatności podatku, gdyż to wskazuje, iż zamiarem sprawcy było nie tylko nieuregulowanie podatku w terminie, ale także przesunięcie go na dalszy, dłuższy moment, bez występowania o odroczenie jego płatności lub rozłożenia na raty (zob. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 28 listopada 2013, I KZP 11/13, źródło LEX).

W ocenie sądu oskarżony zachowaniem swoim wyczerpał znamiona wykroczeń skarbowych z art. 57§1 kks. Jego zachowanie cechowała bowiem uporczywość rozumiana jako zawinione – świadome – nieuregulowanie w/w należności podatkowych. Wniosek taki sąd wysnuł po analizie zachowania oskarżonego po dacie płatności należności podatkowych. Należy ponownie zaakcentować, iż wskazany typ czynu zabronionego, który jest wykroczeniem skarbowym indywidualnym, penalizuje samo uchylanie się podatnika od opodatkowania, w znaczeniu zapłaty podatku. Zarazem owo uchylanie się ma mieć charakter „uporczywy”, tj. utrzymujący się długo. Jednocześnie podkreślić należy, iż pojęcia „uchylania się” od zapłaty podatku nosi w sobie element złej woli podatnika. Zdaniem Sądu oskarżony prowadząc działalność gospodarczą i osiągając dochód ma obowiązek zabezpieczyć środki na

zapłacenie podatku z zarobionych pieniędzy. Gdyby nie wypracował dochodu, to nie powstałby przecież obowiązek z tytułu VAT oraz podatku dochodowego.

Należy zaznaczyć, że w związku z uzyskiwaniem dochodów z prowadzonej działalności gospodarczej na oskarżonym spoczywał obowiązek zapłaty podatków: podatek dochodowego od osób fizycznych i podatku od towarów i usług. Sąd w tym zakresie podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 27 marca 2003 r. sygn. akt I KZP 2/03, że „nie można bowiem (...) do rozliczeń podatnika z fiskusem stosować takich samych reguł jak do rozliczeń cywilno-prawnych, których naruszenie stanowi przestępstwo (np. do uporczywego uchylania się od płacenia alimentów). Podatnik nie może przerzucać na Skarb Państwa i pozostałych, regulujących terminowo podatki, podatników swoich niepowodzeń gospodarczych, i nie płacić w terminie swych zobowiązań podatkowych, tłumacząc się brakiem środków finansowych na wymagane podatki. Uwzględnić też należy, że prawo podatkowe przewiduje, na wniosek zainteresowanego złożony z odpowiednim wyprzedzeniem, odraczanie płatności i rozkładanie na raty należności podatkowych, w tym i zaległości podatkowych, gdy ważny interes podatnika za tym przemawia (...) Tym samym podatnik, nie mogąc uregulować w terminie podatku, ma prawne instrumenty dla zmiany terminu jego płatności”.

Ponadto podatek jako danina publiczna nie stanowi mienia, którym podatnik może swobodnie dysponować. Bez znaczenia jest tu okoliczność czy podatnik posiada środki na bieżącą produkcję lub działalność gospodarczą czy też nie, ale w żadnym wypadku nie wolno mu tejże działalności finansować z kwot należnych Skarbowi Państwa i żadne z tych okoliczności nie są i nie mogą być okolicznościami wyłączającymi winę czy bezprawność czynu sprawcy (vide postanowienie Sądu Najwyższego z 25.10.1995 r.. I KZP 30/95. OSP 4/96 poz. 68: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14.02.2001 r.. (...)).

Jednocześnie należy podkreślić, że nie można uznać za usprawiedliwiające opóźnienie w regulowaniu podatku niezgromadzenie przez podatnika na czas środków finansowych na pokrycie podatku w terminie. Chodzi bowiem o brak środków na sam podatek, który reguluje się "od czegoś" (dochód, czynności itd.) w sytuacji, gdy istniały środki finansowe na tę transakcję, czy działalność, która jest podstawą opodatkowania. Zła wola podatnika polega tu na tym, że gromadzi on środki na same czynności podlegające opodatkowaniu, a nie interesuje się potrzebą ich posiadania także na podatek od tych czynności, ani nie podejmuje prób skorzystania z dopuszczalnych ulg przy czasowym braku środków, np. z rozłożenia podatku na raty czy odroczenia jego płatności. Z taką sytuacją mieliśmy do czynienia w niniejszej sprawie. Oskarżony nie dokonywał w ustawowych terminach wpłat na poczet należności podatkowych, pomimo to równolegle kontynuował prowadzenie działalności gospodarczej, dokonując w jej ramach kolejnych transakcji rodzących obowiązek zapłaty podatku. Skoro oskarżony posiadał określone środki i dysponując nimi wielokrotnie na przestrzeni kolejnych miesięcy decydował się przeznaczać je na inne cele niż zapłata podatku, wiedząc że oznacza to, że nie zapłaci należnego podatku w ustawowym terminie, sąd przyjął, że miał on obiektywną możliwość zapłacenia podatków. Fakt, że decyzję o preferowaniu innych wydatków oskarżony podejmował kilkakrotnie, w kolejnych następujących po sobie okresach, świadczy że w pełni świadomie kredytował prowadzoną przez siebie działalność w istocie cudzimi środkami, jakimi były dla niego kwoty należne Skarbowi Państwa (postanowienie SN z dnia 14 lutego 2001r., (...) 394/98 niepublikowane). Nie można także tracić z pola widzenia faktu, że należności z tytułu podatku VAT były wysokie, co jednoznacznie wskazuje, że oskarżony w kolejnych miesiącach prowadził działalność gospodarczą kredytuując się kosztem Skarbu Państwa.

Uznając oskarżonego za winnego sąd wymierzył mu karę grzywny w wysokości 30.000 złotych, uznając iż jest ona adekwatna do zawinienia i okoliczności popełnienia wykroczeń skarbowych przez oskarżonego.

Jako okoliczność obciążającą sąd poczytał długotrwałość i wielokrotność inkryminowanych działań, jak również rodzaj należności publicznoprawnych, które nie zostały wpłacone na rachunek(...). Wszakże VAT jest podatkiem pośrednim, w związku z tym trudno przyjąć aby brak płatności tej należności wynikał ze złej kondycji finansowej oskarżonego. Wskazane powyżej względy świadczyły zdaniem sądu o wysokim stopniu zawinienia, jak również społecznej szkodliwości czynu. Sąd miał na uwadze także wysokość należności publicznoprawnych, których oskarżony uporczywie nie uiszczał- łącznie 1.244.982,00 zł, co stanowiło okoliczność obciążającą.

Jako okoliczność łagodzącą sąd potraktował dotychczasową niekaralność oskarżonego.

Mając powyższe względy na uwadze sąd doszedł do przekonania, iż kara grzywny w wysokości 30.000 zł będzie karą adekwatną do stopnia społecznej szkodliwości czynów oskarżonego, a jednocześnie nie będzie przekraczała stopnia zawinienia. Kara ta winna również pozwolić na realizację związanych z nią celów wychowawczych i prewencyjnych. Orzeczona kara grzywny uwzględnia możliwości majątkowe i zarobkowe oskarżonego i nie będzie stanowiła dla niego nadmiernej dolegliwości, oskarżony jest bowiem osobą młodą i zdrową, w związku z tym nie powinien mieć problemów z pozyskaniem środków na pokrycie kary grzywny w zakreślonym przez sąd wymiarze. Orzeczenie kary grzywny w niższym wymiarze miałyby wymiar symboliczny, niewątpliwie oskarżony uzyskuje znaczne dochody, na co wskazuje m.in. z wysokość podatku dochodowego jaki był zobowiązany uiścić.

Reasumując należy zatem ponownie zaakcentować, iż sąd uznał, że orzeczona kara jest adekwatna do zarzucanych oskarżonemu czynów i będzie miała na niego wychowawczy wpływ, będzie mu bowiem uświadamiać konieczność przestrzegania norm prawnych oraz nieopłacalność działań niezgodnych z prawem. Sąd zwrócił uwagę też, by orzeczona kara nie przekraczała swą dolegliwością stopnia zawinienia sprawcy. Kara orzeczona wobec oskarżonego czyni również zadość społecznemu poczuciu sprawiedliwości, a także spełnia swe zadania w zakresie prewencji generalnej, polegającej na kształtowaniu w społeczeństwie postawy poszanowania prawa, a także wyrażają brak społecznego przyzwolenia na ignorowanie obowiązków wynikających z ustaw podatkowych.

Na podstawie art. 113 § 1 kks w zw. z art. 624§1 kpk zwolniono oskarżonego z kosztów sądowych, wydatkami postępowania obciążając Skarb Państwa, albowiem biorąc pod uwagę wysokość orzeczonej kary grzywny sąd doszedł do przekonania, iż względy słuszności przemawiały za zwolnieniem oskarżonego z kosztów sądowych.

O kosztach obrony udzielonej oskarżonemu z urzędu orzeczono na podstawie § 11 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r. poz. 1800) uwzględniając charakter sprawy oraz nakład pracy adwokata.